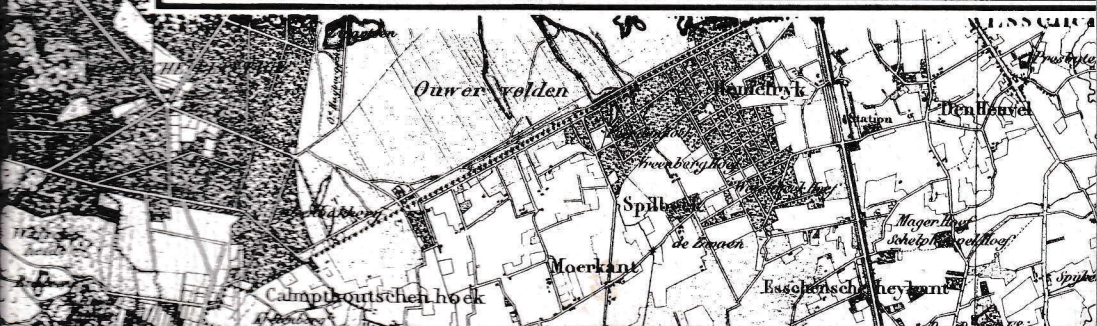

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

2 - '91

Pastoor Wolters en zijn velum

In het moderne zakenverkeer gaat het er snel en efficiënt aan toe. Mocht er eens een probleem zijn, dan grijpt men al snel naar de telefoon. Ook dan blijven de meeste mensen kort van stof en gaan niet al te zeer op allerlei details in. Maar in de tijd waarin pastoor Theo Wolters zaken deed ging dat wel even anders. Uitvoerig werd er gecorrespondeerd en je staat verbaasd over allerlei, vaak niet ter zake doende uitweidingen die je in de brieven tegenkomt. Ook valt dan op, dat, hoezeer de standpunten ook uiteenliggen, steeds de nodige beleefdheid in acht wordt genomen. Dat wil zeggen: in dit geval is het vooral de zakenman die beleefd blijft. Pastoor Wolters tiert er lustig op los en het is dan ook gemakkelijk om de affaire nog eens te ontvouwen. Het geeft niet alleen een aardig beeld van een manier van zakendoen uit een voorbije tijd, maar het werpt ook een helder licht op facetten uit het karakter van pastoor Wolters.

VELUM.

In juli 1948 kwam een vertegenwoordiger van de firma Stadelmaier, de heer Hermsen, vanuit Nijmegen naar Wouw. Pastoor Wolters had namelijk nieuwe paramenten besteld en een deel van de bestelling was inmiddels gereed. 1) Blijkens het briefhoofd van deze firma had zij ateliers voor "kerkelijke gewaadkunst" en was ze gespecialiseerd in "artistieke gewaden uitgevoerd in handborduurwerk". Misschien dat pastoor Wolters om die reden bij deze firma terecht was gekomen, want zoals bekend was hij van kunst niet bepaald afkerig. Het onderhoud tussen pastoor en vertegenwoordiger zal niet prettig zijn verlopen, want er ontstond onenigheid over uitvoering en prijs. 2) Op een nogal emotionele toon beklagt directeur Stadelmaier zich daarover:

"Reeds van een fatsoenlijk zakenman zou een dergelijk ge-

4

drag onmogelijk zijn, maar dat een pastoor, een priester, op een dergelijke wijze, welke ik liever niet nader wil kwalificeren optreedt, is eenvoudig niet te geloven". Omdat de heer Stadelmaier voor zaken naar Zwitserland af moet reizen, ontbreekt hem de tijd om uitvoerig op de gang van zaken in te gaan, maar toch wordt in dezelfde brief duidelijk wat de opdracht van de pastoor inhield: hij had een gouden vijfstel laten maken en de prijs op f 5600,-- afgemaakt. Maar de heer Hermsen kwam met een ander aanbod, te weten een eenvoudiger schoudervelum, passend bij het vijfstel, en een bijbetaling van f 450,--. Dit nu viel bij pastoor Wolters niet in goede aarde, zoals iedereen die hem heeft gekend, wel zal begrijpen. Wat hem evenmin beviel was dat hij het al geleverde schoudervelum terug diende te geven en wel binnen 8 dagen. Kennelijk vond hij dit velum wel mooi, maar de prijs te hoog. Stadelmaier hoopt toch nog tot een oplossing te komen als hij zijn brief eindigt met deze zin:

"Ik ben overtuigd, dat U na werkelijk rustig over dit voorstel te hebben nagedacht, dit alles zeer tegemoetkomend zult moeten beschouwen en verwacht dan ook dat U dit zonder verdere moeilijkheden te maken, zult accepteren". Het vervolg van de geschiedenis leert ons, dat dit een zeer optimistische, maar niet erg realistische verwachting was.

ANTWOORD.

Al een paar dagen later ontvangt Stadelmaier het antwoord van de pastoor. 3)

Allereerst gaat hij op de aanmerking op zijn gedrag in:

"Als U meent, iets te bereiken door mij af te blaffen, dan is dat een eerste vergissing. Tirades over verontwaardiging, fatsoen, priesterlijke waardigheid, kwalificaties enz. maken wel indruk, maar anders dan U bedoelt. U woont blijkbaar nog niet lang genoeg in Nederland om dat te begrijpen". (Oef!)

Vervolgens laat Wolters blijken, de zakenreis naar Zwitserland als een smoes te beschouwen als hij vervolgt:

"Als U meent iets te bereiken door leugens over zakenreizen naar het buitenland, terwijl U hoog en droog in

41
Nijmegen zit, dan is dat een tweede vergissing". Voorts maakt hij duidelijk dat het velum niet terugkomt naar Nijmegen: "Als U meent dat het geleverde velum nog steeds Uw eigendom is, dan is dat een derde vergissing. Volgens Nederlands recht ben ik de eigenaar".

VOORSTEL.

Wolters geeft dan nog een overzicht van hoe tot nu toe de gang van zaken is geweest: "U heeft zich verbonden een gouden vijfstel, zoals nader omschreven, te leveren voor ca. f 5600,--, levertermijn Kerstmis 1947. Met Kerstmis 1947 moest de eerste steek nog gebeuren. Daags voor Pasen was 4/5 gereed en het overblijvende velum zou f 800,-- à f 1000,-- kosten". Wolters rekent dan voor dat het bedrag wel klopt, maar geeft aan dat hij het niet eens is met de nota van ruim f 1250,-- die hij samen met het velum, net voor Pinksteren, ontving. Zo wordt steeds duidelijker, waar zijn geprikkelde reactie vandaan komt: het vijfstel is duidelijk veel te laat afgeleverd en er wordt een nogal royale prijsverhoging doorberekend. Voor alle duidelijkheid: hij had de f 5600,-- al met Pasen betaald en verkeerde dan ook in de veronderstelling dat hij ook het velum al betaald had. Zoals Wolters zelf stelt: "ik behoef daar niets aan toe te voegen". Op het eind van zijn reactie gaat hij op de door Stadelmaier geformuleerde eisen in: hij geeft het velum niet terug, laat staan binnen 8 dagen. Hij wil nog wel f 450,-- bijbetalen en daarmee is voor hem de kous af. Ook stelt hij voor om een ander bijpassend velum te aanvaarden, maar dan blijft de knip gesloten. Om zich van onaangename verrassingen te vrijwaren, eist Wolters dan wel vooraf een tekening van dit velum te zien. In tegenstelling tot Stadelmaier, die netjes eindigt met "hoogachtend" tekent Wolters "met verschuldigde achting".

ZWITSERLAND.

Het antwoord van Stadelmaier laat nu even op zich wachten, maar de oorzaak daarvan wordt snel duidelijk: hij was op 3 juli naar Basel vertrokken. 4)

4
Hoe wonderlijk is het om te lezen dat Stadelmaier werkelijk de moeite neemt, om te bewijzen dat hij op zakenreis was. Maar hij begint eerst stoom af te blazen:

"Uw schrijven is voor mij geen verrassing, inhoud en toon passen precies in het cadre van Uw persoonlijk gedrag. Hoe zelfs Uw naaste medewerkers daarover dachten, reeds voor U deze betalingsmoeilijkheden maakte, blijkt uit het feit, dat Uw medewerker mijn vrouw en mij op pinksterzaterdag 'zijn excuus aanbood voor de eigenaardige en onvriendelijke behandeling, welke ons door de pastoor te beurt is gevallen'."

En dan wil hij Wolters als een leugenaar ontmaskeren:

"Wat mij ondanks alles echter verrast heeft, dat is het feit, dat U mij zonder enige aanleiding een leugenaar durft te noemen". Stadelmaier bestaat het om een verklaring van een beëdigd accountant te overleggen en een telegram dat hij vanuit Basel naar zijn vrouw had gestuurd. Enigszins pruilend besluit hij: "U hebt de moed gehad mij zonder enige aanleiding grof te beledigen, ik heb nu bezwezen, dat U dit ten onrechte hebt gedaan, maar na de tot nu toe opgedane ondervinding verwacht ik niet, dat U nu ook de moed zult hebben, mij Uw excuus aan te bieden".

PRIJS.

Gelukkig wordt Stadelmaier ook nog zakelijk: heel uitvoerig geeft hij een chronologisch overzicht van de affaire tot nu toe. Hij kan het overigens niet laten om vooraf op te merken dat de brief van Wolters ook op dit punt "kant noch wal raakt". Als dit allemaal zo is gelopen zoals hij schrijft, dan is het nog onbegrijpelijker dat Stadelmaier zoveel geduld aan de dag legt. Want het blijkt om een derde variant op een bestelling te gaan waarbij de oorspronkelijke prijs niet meer geldig was. Stadelmaier geeft zich veel moeite om de gang van zaken met getuigenissen te staven: hij sleept er o.m. Wim van Woerkom bij, die betrokken was bij het ontwerp van het vijfstel. De gewaden die voor Pasen 1948 afgeleverd zijn, worden ook in de brief gespecificeerd. Het gaat om een kazuifel, 2 dalmatica's en een koormantel. De nota van f 5565,-- is toen prompt door Wolters betaald. Het velum zou nageleverd

worden en hoewel de prijs niet bepaald was, ging Wolters in die zin accoord, dat hij het eventueel kon teruggeven voor een voordeliger exemplaar. In plaats van de f 1258,50 betaalde Wolters voor het nageleverde velum slechts f 35,- en daarmee was het conflict geboren. Stadelmaier besluit zijn epistel met de zin "aangezien U mijn werkelijk goed bedoelde voorstellen van de hand wijst, blijf ik er dan ook erop staan, dat U mij volledig betaalt".

HOPELOOS.

Wolters reageert al een week later. Hij stuurt de accountantsverklaring en het telegram terug en biedt inderdaad geen excuses aan. Hij beweert nu ijskoud, dat zijn opmerkingen helemaal geen betrekking hadden op die exportreis, maar op een andere reis, die dus niet gemaakt zou zijn. 5) Laten we hem nu weer zelf aan het woord:

"Voor het overige kan ik kort zijn. Niet ik, maar U heeft bezwaar gemaakt, het stel "de H.Familie" te leveren met goud-brokaat no.49609. Ik heb toen tenslotte gevraagd, of het dan mogelijk was dit brocaat te gebruiken bij het andere ontwerp, dat Uw vertegenwoordiger mij ter keuze had aangeboden volgens het reeds toen bestaande, DUS NIET NIEUWE, ontwerp van Wim van Woerkom. U heeft toen geantwoord, dat dit wel kon, OMDAT HET ONTWERP EENVOUDIGER WAS! De prijs van het vijfstel kon dan ook misschien lager uitvallen dan f 5600,--. Dat zou blijken. Alleen het velum eiste een nieuw ontwerp. Omdat dit velum inderdaad rijk bewerkt is, heb ik in mijn brief van 6 juli me bereid verklaart U f 450,-- meer te betalen of een eenvoudiger velum te aanvaarden. Ik herhaal hierbij dit aanbod. De rest van Uw schrijven beantwoorden is een hopeloze zaak. Met verschuldigde achting" (W.g.Th.Wolters, past.)

TERUG.

Nog sneller, en ook korter, is de laatste brief die Stadelmaier aan dit geval wijdt. 6)

Hij concludeert dat Wolters, die hij nog steeds "zeereerwaarde Heer Pastoor" noemt, de feiten blijft ontkennen "al kunt U dat op den duur niet blijven doen". Hij blijft

dan ook op zijn standpunt ofwel: de nota betalen ofwel onmiddellijk alles teruggeven, dan krijgt de pastoor zijn f 5600,--terug die hij al voor de 4 paramenten had voldaan. Dit aanbod gold alleen als "het stel mij in Nijmegen in onberispelijke toestand wordt overhandigd".

Helaas is niet meer te achterhalen wat er na die brief is gebeurd. Meer stukken dan de vijf genoemde brieven bevinden zich niet in het parochie-archief en evenmin heb ik kunnen nagaan of de paramenten naar Nijmegen zijn gegaan of toch in Wouw zijn gebleven.

Wouw, 6 juni 1991.

Frank Schijven.

NOTEN:

1. Paramenten is een verzamelnaam voor misgewaden zoals een kazuifel, schoudervelum en koormantel.
2. P.A.L.W. brief van fa.Stadelmaier d.d.2 juli 1948.
3. P.A.L.W. brief van past.Wolters d.d.6 juli 1948.
4. P.A.L.W. brief van fa.Stadelmaier d.d.6 augustus 1948.
5. P.A.L.W. brief van past.Wolters d.d.13 augustus 1948.
6. P.A.L.W. brief van fa.Stadelmaier d.d.16 augustus 1948.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

